

Professor Abdimuratov Paraxat Seytmuratovich -70jasta

Jámiyetlik turmıstıń hár bir dáwirinde túrli xalıqlar jası úlken áwladqa óz aldına úlken itibar hám húrmet penen qarap, jaqsı qarım-qatnasta bolǵan. Óz dáwiriniń, zıyalı adamları, xalıq wákılleri qanday kásip iyesi bolmasın, bir ómir jaqsılıq jolında xızmet etip, tuwılǵan jerine, eline óziniń mápin tiygizgen, baǵ-bostanlar jaratıp, kásip-óner, ilim-páńge salmaqılı úles qosqan, ózleriniń aǵartıwshı insan ekenliklerin úlgi etip jasaǵan. Usınday milliy miyras hám dunyalıq qádrıyatları dawam ettiriwde tereń oyılı, ótkir pikirli insanlardıń ornı biybaha.

Ilim-máripetke tolı ómiri hám xızmeti kópke úlgi, xalıq ishinen jetisip shıqqan, jaqsı sózi, jaqsı isi kúndelikli ádetke aynalǵan, adamgershiligi menen basqalarǵa ibrat bolatuǵın zıyalılar haqqında sóz etiw biytákirar waqıya esaplanadı. Áne, usınday insanlardıń biri, eldiń húrmetine, xalıqtıń dıqqatına, jaslardıń itibarına ılayıq ápiwayı, pıdayı alım, ustaz, pedagogika ilimleriniń kandidadı, xalıq aralıq ilimler akademiyasınıń doktorı, professor Abdimuratov Paraxat Seytmuratovich úlgi etip kórsetiwge arızıdı. Salamat áwlad tárbiyashısı, adamlar húrmetine ılayıq bolǵan, kóplep shákirtler jetistirgen ustaz 1956-jıldıń 5-mayında Kegeyli rayonı, Kuybıshev sovxozında ápiwayı diyxan shańaraǵında dunyaǵa kelgen. Paraxat aǵa Abdimuratov Kegeyli rayonı №37 K.A.Timiryazev atındaǵı orta mektepte bilim aladı. 1974-1978 jılları Qaraqalpaq mámleketlik universitetiniń tariyx qánigeligin oqıp pitkerip, Miynet jolın 1978-1980 jılları ózi oqıǵan ana mektebinde tariyx hám jámiyettanıw pání muǵallımı bolıp jumıs islewden baslaydı.

1981- 1990 j.j. Nókis qalalıq №6 kásip - óner texnika bilim jurtında tariyx hám jámiyettanıw pání muǵallımı, 1990-jıldan Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universitetiniń Pedagogika hám psixologiya kafedrasında oqıtıwshı bolıp, pedagogika ilimleriniń doktorı, professor Óserbay Álewovtıń basshılıǵında “Qaraqalpaq xalqınıń úrp-ádet, dástúrleri hám onıń jaslar tárbiyasındaǵı áhmiyeti”degen temada ilim izertlew jumısın alıp bardı hám 1998-jılı Ózbekstan ilimler akademiyası Qari Niyaziy atındaǵı pedagogikalıq ilim izertlew institutında kandidatlıq dissertaciyanı tabıslı qorǵap, pedagogika ilimleriniń kandidadı ilimiy dárejesin alıwǵa miyasar boldı. 2002-jılı docent, 2006-jılı Xalıq aralıq ilimler akademiyası (Antique World) doktorı, 2025-jılı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti professorı ilimiy ataǵına iye boldı.

Ilim-bilim qaynawıtlaǵan úlken jámaáttıń bir aǵzası bolǵan Paraxat aǵa Abdimuratov 1999-jılı JAK tárepinen Qaraqalpaq mámleketlik universitetinde shólkemlestirilgen Qaraqalpaqstan hám Xorezm regionallıq jas alımlar ilim izertlew jumısların attestaciyalaw hám bahalaw boyınsha «Prezident imtixanı» komissiyası ilimiy xatkeri, 1999-2002 jılları universitet Ilimiy bólim baslıǵı, 2001-2011 jılları universitet Kuratorlar Keńesi baslıǵı, 2012-2017 jılları Pedagogika hám psixologiya kafedrası bıslıǵı, universitet Ilimiy Keńesiniń aǵzası, 2018-2023 jılları Nókis mámleketlik pedagogika institutı qasındaǵı ilimiy dárejeler beriwshi DSc.28.12.2017.Ped.58.01 sanlı Ilimiy Keńes qasındaǵı ilimiy seminar aǵzası, Qari Niyaziy atındaǵı Tárbiya pedagogikası Milliy institutı «Muǵallım hám úzliksiz bilimlendiriw» ilimiy metodikalıq jurnalı redkollegiya aǵzası, 2000 -2025 jılları dawamında Ájiniyaz atındaǵı NMPI pitkeriwshı kurs bakalavr hám magistr qánigeliklerine ilimiy basshı, MAK baslıǵı hám aǵzası lawazımlarında islep ózine bildirilgen isenimdi aqlap joqarı dárejedegi abıray-mártebe iyesi bolıwǵa eristi.

P.Abdimuratov 100 den artıq ilimiy hám ilimiy-metodikalıq miynetlerdiń avtorı. Solardan «Qaraqalpaq xalqınıń úrp-ádet dástúrleri hám onıń jaslar tárbiyasındaǵı áhmiyeti», «Қарақалпақские традиции в нравственном воспитании старшеклассников» monografiyaları, «Pedagogika hám psixologiya», «Qaraqalpaq xalıq pedagogikası» sabaqlıqları, Qaraqalpaqstan Respublikası ulıwma orta bilimlendiriw mektepleri ushın «Tárbiya sabaqları» oqıw qollanbası, «O‘zbekistonda talim-tarbiyaning milliy manaviy asoslari», «Bilimlendiriwde aldınǵı pedagogikalıq texnologiyalar», «Muǵallım-ustazdıń kásiplik sheberligi», «Násiyat hár kimgе lazım, úgit hámmege zárúr», «Danalar sabaǵı-aql shıraǵı», «Tınıshsızlınıwdı tárbiyalaw», «Mektep, Muǵallım, Metodika» atamasındaǵı oqıw qollanbaları, lekciya toplanları hám bir neshe ilimiy-pedagogikalıq maqalaları joqarı oqıw orınları oqıtıwshıları hám studentleriniń kúndelikli oqıw qollanbasına aynalǵan. Alımnıń ilimiy miynetleri shet el ilimiy jurnallar baspalarında, xalıqaralıq ilimiy konferenciya toplanlarında basıp shıǵarılǵan. Alımnıń jazǵan kitaplardı, ilimiy jurnallarda basılıp shıqqan maqalaları birin-biri qaytalanbas mazmunı, ideyası, psixologiyalıq-pedagogikalıq tásirshenligi menen oqıwshısınıń dıqqatın eriksiz ózine tartıp turatuǵınlıǵın aytıwǵa ılayıq.

Islam dunyası shayxı Burhoniddin Margınoniy: «Muǵallımniń perzentleri, álbette, alım boladı, sebebi, muǵallım shákirtleriniń keleshekte jetik alımlar bolıwın qáleydi hám tileydi, sonlıqtan bul tuwrı hám qalıs niyettiń bereketi hám nátiyjesinen onıń perzentleride ullı alımlardan bolıp jetisedi»-deydi. Demek, barlıq ámeller, niyetler ilim menen orınlanatuǵının, ilim menen orınlanǵan hár qanday ámel ánsat hám jeńil bolatuǵının, ilimsiz orınlanǵan ámeller nátiyje bermeytuǵının, sonlıqtan ata-ananıń óz perzentlerine mehir-ǵamqorlıǵı perzenttiń mártebesin kóterip qoyatuǵının kórsetedi. Ustazımız pedagoglar shańaraǵı bolıp ómirlik joldası Qaraqalpaqstan Respublikası xalıq bilimlendiriwiniń aǵlası Uzipa apa Qurbanova menen tórt perzentti tárbiyalap kamalǵa keltirdi, qızı Abdimuratova Nilufar búgingi kúni universitettiń “Ingliz tili hám ádebiyatı” kafedrası professorı, pedagogika ilimleriniń doktorı ata jolın tańlap ilimpaz, úlken alım, pedagog bolıp xızmet islep atırǵanın úlken kewil tolıwshılıq penen tilge alamız.

Óziniń 70 jıllıq torqalı toynı toylap atırǵan ustazımız professor Paraxat aǵa Abdimuratovtı yubiley jası menen shın júreктен qutlıqlap pıdayı, haqqóy, miynetkesh, mehriyban ustazımızǵa bekkem densawlıq, shańaraǵına amanlıq, bereketli, baxıtlı uzaq ómir tileymiz.

Aman MATJANOV –pedagogika hám psixologiya kafedrası baslıǵı, docent.

Yusupbay PURXANOV- pedagogika hám psixologiya kafedrası docenti.